

ਕਬੀਰ ਬੈਸਨਉ ਕੀ ਕੂਕਰਿ ਭਲੀ ਸਾਕਤ ਕੀ ਬੁਰੀ ਮਾਇ॥

ਓਹ ਨਿਤ ਸੁਨੈ ਹਰਿ ਨਾਮ ਜਸੁ ਉਹ ਪਾਪ ਬਿਸਾਹਨ ਜਾਇ॥੫੨॥

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਭਗਤ ਦੇ ਘਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਉਸ ਦੀ ਕੁਤੀ ਵੀ ਭਲੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਟੁਟੇ ਮਨੁਖ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਬੁਰੀ ਹੈ। (ਇਥੇ 'ਬੈਸਨਉ' ਸ਼ਬਦ ਭਗਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਵੈਸ਼ਣਵ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਣੂ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਬੈਸਨਉ' ਦਾ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ 'ਬਿਸਨ' ਕਈ ਥਾਈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ - 'ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪੈ ਬਿਸਨ ਪਰੀਤਿ॥', ਭਾਵ, ਆਪਣਾ ਮਨ ਤਨ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੀਤੀ, ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਤੇ - 'ਵਵਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਿਸਨ ਸਮੁਾਰਿ॥ ਬਿਸਨ ਸੰਮੁਾਰਿ ਨ ਆਵੈ ਹਾਰਿ॥', ਭਾਵ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਸਿਮਰੀਏ ਅਤੇ ਸਿਮਰਦਿਆਂ ਕਦੇ ਥਕੀਏ, ਹਾਰੀਏ ਨਾ। ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਨੁਸਾਰ 'ਬੈਸਨੋ' ਜਾਂ ਭਗਤ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ - 'ਬੈਸਨੋ ਸੇ ਜਿਸੁ ਉਪਰਿ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ॥' ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਪੰਕਤੀ ਹੈ - 'ਸੋਈ ਸੰਤੁ ਜਿ ਭਾਵੈ ਰਾਮ॥', ਭਾਵ, ਸੰਤ ਜਾਂ ਭਗਤ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਰਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਭਾਅ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਖਰੀ ਦੋਨਾਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇਕ ਹੀ ਹਨ।)

ਭਗਤ ਜੀ ਇਸ ਤੇ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੁਖ ਦੀ ਕੁਤੀ ਉਸ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵਕਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਟੁਟਿਆ ਮਨੁਖ ਹਰ ਵੇਲੇ ਪਾਪ ਕਰਦਾ, ਸੋਚਦਾ ਅਤੇ ਬੋਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਵੀ ਸੁਤੇ-ਸਿਧ ਪੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਕਤ ਦੀ ਮਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕਰੜੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਵਸਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪੁਤਰ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਬਾਂਝ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ - 'ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਬਸਿਓ ਤਿਨ ਮਾਤ ਕੀਜੈ ਹਰਿ ਬਾਂਝਾ॥' ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਕੁਲ ਵਿਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਭਗਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਸੀ ਉਹ ਮਾਂ ਬਣਦੀ ਹੀ ਨਾਂ, ਵਿਧਵਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ - 'ਜਿਹ ਕੁਲ ਪੂਤੁ ਨ ਗਿਆਨ ਬੀਚਾਰੀ॥ ਬਿਧਵਾ ਕਸ ਨ ਭਈ ਮਹਤਾਰੀ॥' ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਹੋਰ ਫੁਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹੀ ਕੁਲ ਭਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦਾਸ, ਭਗਤ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਕੁਲ ਨੇ ਕੋਈ ਭਗਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਉਹ ਕੁਲ ਤਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਅਰਥ ਦੇ, ਬੇਲੋੜੇ ਉਗੇ ਬੂਟਿਆਂ, weeds ਵਾਂਗ ਹੈ - 'ਕਬੀਰ ਸੋਈ ਕੁਲ ਭਲੀ ਜਾ ਕੁਲ ਹਰਿ ਕੇ ਦਾਸੁ॥ ਜਿਹ ਕੁਲ ਦਾਸੁ ਨ ਉਪਜੈ ਸੇ ਕੁਲ ਢਾਕੁ ਪਲਾਸੁ॥'

